

Access Info Europe

Calle Cava de San Miguel 8

28005 Madrid

Crna Gora
MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE
Podgorica

Primijeno:	24.09.2019.			
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
01-011	19	5449		

www.access-info.org

Madrid, 23. septembra 2019. godine

Upućeno: Crnogorskoj radnoj grupi za Zakon o slobodnom pristupu informacijama

Ovim pismom izražavamo ozbiljnu i urgentnu zabrinutost povodom predloženih izmjena crnogorskog Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Većina predloženih izmjena bi bile promjene na gore i udaljile bi Crnu Goru od međunarodnih standarda o transparentnosti, rezultirajući zakonom koji direktno krši obaveze Crne Gore, uključujući ratifikaciju Konvencije Savjeta Evrope o pristupu službenim dokumentima.

Čak i tamo gdje promjene nisu regresivne, one ne uspijevaju da unaprijede zakon, kako bi on bio usklađen sa međunarodnim standardima. Ovo nije napredak u pogledu transparentnosti na koji se Crna Gora obavezala kao članica Partnerstva za otvorenu vladu (Open Government Partnership).

Access Info Europe, međunarodna organizacija specijalizovana za pitanja pristupa informacijama, trenutno sprovodi detaljnu analizu predloženih promjena.

U međuvremenu, podnosimo ovo pismo kako bismo hitno istakli glavna pitanja koja izazivaju zabrinutost.

Predložene izmjene člana 1

Predložene izmjene su korak u pravom smjeru, ali još uvijek sadrže dva široko postavljena ograničenja, konkretno široko isključivanje informacija koje obavještajne i sigurnosne službe klasifikuju kao povjerljive, te neobično i veoma široko postavljeno izuzimanje svih informacija koje se dijele sa međunarodnim tijelima i / ili trećim zemljama, za koje je Vlada odlučila da ih označi kao povjerljive.

Bez odgovarajućih garancija da će se klasifikovane informacije razmatrati nakon dobijanja zahtjeva, ova odredba otvara vrata zloupotrebi sistema klasifikovanja sa ciljem skrivanja podataka koji su prosto politički neugodni, a ne jer bi mogli nanijeti štetu legitimnom interesu, poput nacionalne sigurnosti ili međunarodnih odnosa.

Predloženi novi član 7a

Odredbe o zahtjevima koji zloupotrebljavaju sistem su neprihvatljive, jer je definicija „nerazumnih“ zahtjeva previše nejasna i neodređena.

Odredba o jednom podnosiocu zahtjeva koji često podnosi zahtjev za identičnim informacijama može biti prihvatljiva, iako bi trebalo biti pojašnjeno da „često“ znači mnogo puta, a ne samo ponovno podnošenje zahtjeva koji iz tehničkih razloga nije valjano sproveden prvi put. Takođe bi trebalo biti pojašnjeno da ako su podaci već pruženi, ali su se možda promijenili u međuvremenu (na primjer u slučaju aktivnih baza podataka), to se ne smije smatrati kao ponovljeni zahtjev.

Odredba koja zabranjuje zahtjeve za „prevelikim brojem informacija“ je izuzetno zabrinjavajuća i neusklađena je s međunarodnim standardima i praksom. Postoje mnogo bolja zakonodavna i praktična rješenja za obimne zahtjeve, koja uključuju rješenja do kojih se dolazi pregovaranjem, pružanje traženih informacija tokom određenog vremenskog perioda, i tome slično. Access Info će predložiti rješenja kako da se to pretoči u konkretne odredbe.

Ono što je neprihvatljivo je uvođenje kriterijuma „onemogućavanja redovnog funkcionisanja organa“. Svako javno tijelo s iole pristojnim sistemom upravljanja informacijama trebalo bi biti u stanju da obradi zahtjeve za nešto većim količinama informacija. To je naročito olakšano u digitalnom dobu, u kojem sada živimo.

Predložene izmjene člana 9

Definicija informacija na koje se zakon primjenjuje bila bi sužena na vrlo problematičan način kada bi se ta odredba usvojila. Konkretno, nova odredba sadrži klauzulu „(informacija) koja je od javnog značaja“, što otvara vrata za isključenje mnogih podataka iz javnog pristupa na osnovu proizvoljne procjene javnog službenika koji odlučuje da li nešto jeste ili nije od javnog značaja.

Dakle, iako je širenje definicije sa ciljem pojašnjavanja da se informacije mogu evidentirati u bilo kom formatu pozitivno, ova odredba ozbiljno narušava cjelokupni sistem pristupa informacijama u Crnoj Gori i direktno je u suprotnosti s međunarodnim standardima (Savjet Evrope, Evropska unija, UN-ov Odbor za ljudska prava, OEBS, itd.), koji jasno ukazuju da se pravo pristupa informacijama prvenstveno odnosi na sve informacije koje posjeduju javna tijela, bez obzira na njihovo porijeklo.

Tek nakon što se uspostavi ovo široko postavljeno pravo pristupa, mogu se postaviti i ograničenja, a i tada tek pod uslovom da se ta ograničenja podvrgnu jakim testovima štetnosti i javnog interesa.

Predložene izmjene člana 14

Zabrinjavajuće je da ograničenja sadržana u članu 14 uključuju intelektualno vlasništvo. To samo po sebi nije legitiman razlog za nepružanje informacija (iako može postaviti neka ograničenja u načinu na koji se one mogu ponovo koristiti). Vidjeti, između ostalog, Konvenciju Savjeta Evrope o pristupu službenim dokumentima.

Access Info Europe je prethodno (juna 2018. godine) preporučio crnogorskoj Vladi da izmijeni član 14, kako bi se pojasnilo da je zaštita komercijalnih i poslovnih interesa legitiman izuzetak, ali da on mora biti podvrgnut ispitivanju štetnosti i javnog interesa. Takođe smo naveli da „intelektualno vlasništvo samo po sebi nije osnov za odbijanje pristupa informacijama, čak i ako može ograničiti upotrebu / ponovnu upotrebu određenih podataka“. Nije jasno zašto nije učinjeno više na razmatranju ove preporuke i predložena reforma u skladu sa međunarodnim standardima.

Novi član 14.8 je još jedna odredba koja može ozbiljno oslabiti Zakon o slobodnom pristupu informacijama, jer omogućava bilo kojem drugom zakonu da definiše izuzetke. Mora biti pojašnjeno da međunarodni standardi ne dopuštaju neograničene razloge za izuzetke, već samo one koji su potrebni i neophodni u demokratskim društvima, a tu listu su zajednički definisale članice Savjeta Evrope, čija je Crna Gora takođe članica. Ovu novu odredbu bi trebalo brisati.

Access Info je prethodno preporučio da se osigura da se test štetnosti primjenjuje na svaki pojedinačni izuzetak, a pozivamo radnu grupu da izmijeni trenutni prijedlog, kako bi se to postiglo. Ako se to ne uradi, to bi rezultiralo time da zakon bude u suprotnosti sa međunarodnim standardima u nekim svojim temeljnim aspektima.

Izjavu pripremio Access Info Europe

Dostavljeno crnogorskoj radnoj grupi za Zakon o slobodnom pristupu informacijama

Helen Darbshire, potpredsjednica i izvršna direktorica

helen@access-info.org

Madrid, 23. septembra 2019. godine